

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertationem Moralem De Norma Actionum Humanarum
Indultu Facultatis Inclytae Philosophicae In Celeberrima
Academia Lipsiensi die VII. Maii Ann. MDCXCIIIX. H. L. Q.
C. sub Praesidio Dn. M. Joh. ...**

Lipsiae, 1698

§. IX

urn:nbn:de:bsz:31-102642

ralis dispositio ad eundem trahatur. Ex dictis fuit decisio duarum quaestionum, quae vulgò agitari solent, (1.) *An detur equitas scripta*, seu *materialis*, uti vocant? Nam id alio sensu affirmari non potest, nisi quatenus aequitatis vox in generali significatione sumitur, ut aequipollet iustitiae; sic enim omni legi regulariter dici posse aequitatem inesse, suprà diximus. (2.) *An & quomodo equitas à dispensatione differat?* Differunt etiam potissimum quoad *causam efficientem*, & *objectum*. *Causa efficiens* dispensationis est *Majestas*, seu is, qui & sancienti, & tollendi legem potestatem habet; *aequitas* autem exercetur à *Judice quovis*, seu Magistratu, cui facultas secundum leges pronunciandi data est. *Objectum* dispensationis sunt actiones, quas respicit legis dispositio; aequitas autem (seil. specialis) ver satur circa casus, qui sub lege generali non continentur.

§. IX.

Quatenus *actiones* considerantur in relatione ad normam legis, divisio earum abit in *bonas*, *malas* & *licitas* seu *indifferentes*. Et *indifferentes* quidem dicuntur, quarum exercitium non est lege limitatum, aut determinatum, sed libertati voluntatis humanae plenissimè relictum. *Bonae* sunt, quae ad normam legis exactè congruunt. Exactè, inquam, seu per omnes partes; Nam si vel in minima parte aberraverit ab ea actio, desinit esse bona; quemadmodum linea ab Architecto aut Geometra ad normam exacta, si vel in minima parte non congruit, desinit recta esse. Ut autem actio normae morali exactè quadret, requiritur, ut adsit in agente *qualitas debita*, *objectum à lege praescriptum*, *finis*, quem illa praecipit, intendi, caeteraque ab ea requisitae circumstantiae concurrant. Ita v. g. ut *bellum* sit justum, requiritur, ut adsit certa in subjecto agente qualitas, summum nimirum imperium, (2.) quoad objectum, ut geratur in eos, qui injustè offenderunt. (3.) ut proscopo sibi praefixam habeat reparationem pacis & quietis communis; item, ut alia mitiora remedia priùs frustra tentata fuerint. Quòd si ergo vel unum ex hisce requisitis desit, bellum, quod geritur, iusti nomine venire non poterit. Ex iis quae dicta sunt, facile colligi potest, quae sit actio *mala*, quae nempe vel minimum à norma morali, seu lege ejus directrice desectit. Ut si in bello non legitimus finis intendatur, sed vel gloria, vel imperii amplificatio. §. X.